

TOTI ARAN

Numerò: 93

NOTICIARI ARANÉS

DIJAUS

28-III-1991

ENQUISTA EN BISBAT DE LA SEU ERA REALITAT DERA CRISI DE VALORS

En an 1989 eth Bisbat (Avescat) de La Seu hec ua enquesta sus era crisi de Valors que experimente era nòsta societat.

Aguestes son es paraules d'introduccion ar estudi deth Bisbe de La Seu Monsenhor Joan Alanís:

"Realisada era enquesta sus ES VALORS EN UA SOCIETAT EN CAMBI, en territòri deth nòste bisbat d'Urgell, en seteme de 1989, presentam ara er estudi sociologic hèt per Institut d'Investigacion en sciéncias Sociaus, dirigit peth P. Vicens Sastre.

Eth hèt de que enes madeishes dades lo realisèc eth C.I.S. en tota Espanha, e que hè dejà uns ans se hec en nau païsi d'Euròpa, permet hè comparacions plan utiles entà comparar resultats.

Era amplitud des nombroses preguntes e era solidesa deth tèma la hènt un estudi util entà fòrça consideracions sociologiques. A nosati mos interèsse especiauments considerar es consequéncies pastoraus que subergessen en aspècte religiós. En efècte, guaires actiuitats dera nòsta Glèisa anaràn mielhor adreçades compús de conéisher es besonhs dera nòsta gent!

Me voi referir, d'ua forma especiau, ara mission d'ensenhar qu'a era Glèisa. Pensi qu'es omilies, es catequèsis, es classes de religion, es espacis de religion enes espacis de comunicacion, pòden anar mielhor orientats en conéisher eth resultat der estudi.

Pòt èster que peth sòn caractèr scientific, non i age pro entà satisfar çò que demoren multi lectors. Ei era base que cau entà d'auti estudis de mès honts que pòden seguir. De hèt es parròquies d'Andòrra ja n'an

impresi sense adreça

publicat un e jo madeish n'è hèt us des resultats en fòrça escrits e omilies.

E confiança qu'abantes que passe enes archius, aurà un interès peth futur, e ne sabesquetz trèir eth mielhor profit.

La Seu d'Urgel, 18 d'auents de 1989"

Er estudi se presente en tres librets:

- Un de color blu que tracte dera teoria sociologica dera crisi de valors. Comence per explicar eth sentit deth mot "Valor", er aqueriment de valors, çò qu'implique en comportament uman, en tot acabar per parlar dera crisi d'aguesti valors e deth trincament des tradicions ena nòsta societat.

- Un dusau libret de color auriò que parle dera realitat dera crisi de valors, vista segontes eth questionari en tot representar eth resultat en grafiques.

- Eth tresau libret de color verd que serie eth resultat damb eth tant per cent de cada pregunta dera enquesta. Ei important de poder remarcar qu'es resultats tanben s'an espartit per parçans laguens deth nòste bisbat.

Se quauqu'un ei interessat en auer aguest estudi sociau vos auetz d'adreçar as caperans d'Aran.

Opinion:

Era guèrra deth Golf entà nosati es occidentaus ja ei prèsta e acabada. Ara a començat eth despartiment dera "carnasa". Es arriangos e es corbassi, on es uns, qu'an bon golidor s'avalen es boni talhucs des beneficis d'aguest cinisme coloniau e comerciau, e d'auti carnien en tot demorar que quèigue bèra bilhèstra entà carregar tath sòn bèc.

Ja auem vist es peleges qu'an campat entre es "aliats" en que toti demoren o demorauen atarní-se (acasí-se) eth mòs mès gran d'aguesta "còca", ath còp qu'eth govèrn feudau de Kuwait e es E.E.U.U. organisen e despartissen es fabulosi contractes entà ua lèu rebastida der emirat, mès en tot açò succedís, es iraquians patissen, aué mès que jamès era hame e era malautia, e ara, ath dessús ua guèrra civiu possada pes madeishi "aliats".

E aguest nòste estat qu'a balhat e se trape tot hèt satisfèt e gloriós (açò eth govèrn e eth parlament,

mès non pas toti es parlamentaris a Diu gràcies, ne eth pòble) peth "supòrt logistic" ar aumplir eth vrente des B-52 "iankis" de bombes entà lèu 300 missions tà bombardar era poblacion civiu iraquiana, voi dèder entà aucir mainatges, hemnes e òmes sense defensa, "supòrt" aguest segon eth nau "messies dera planeta" G. Bush de "solide com un malh".

Eth nòste govèrn e part deth parlament, en boca deth president González, aliat, an atacat ad aqueri qu'an estat era excepcion en non balhar supòrt ara sua politica belicista e agresiva.

Ath deuant d'açò e entà lauà-se es uns e es auti era sua mascara mos an hèt darrèrament quauques baishades deth prètz des carburants entà volé-mos provar e hèr creir qu'era sua politica se "supòrt logistic" a estat era bona, e qu'ara ora d'aumplir eth depòsit deth coche o eth deth tractor o eth deth cauhatge mos gesque de mès bon prètz, a despiet de que en cada litre de carburant i age quauqui goterèrs de sang iraquiana, kuwaitiana, aliada e per descomptat espanhòla (dus gojats espanhòus).

Tot açò mos a vengut de non prenè-mos pas seriosament eth besonh de depèner cada viatge mens teth petròli e cercar d'auti camins alternatius d'energia. Demoram donc qu'ajam aprenut era leçon e atau non vedé-mos bric mès calats en compromesi internacionaus "obligats".

Malurosament en aguesti darrèri ans es ciutadans espanhòus mos amiam coma nauï rics, sense hè-mò'n guaire o bric deth consum energetic e en tot viuer peth dessús des nòstes possibilitats; e aue per aue non semble èster que i age arren que mos empedisque a deishar ad aguest consumisme egoista e degalhador, donc, senhors, cau rebrembar qu'èm europeus (occidentaus), modèrns e capitalistes, es nòst politics mos ensenhen, e eth "messies" Bush mos empare! Alavetz, entà deuant, aci non passe pas arren, se se non vos ac voletz creir, guardatz e campatz era cara de satisfaccion e gòl de banquèrs e empresaris.

V. B. F.

NOTICIES D'ACTUALITAT EN ARAN

- Eth dia 5 de hereuèr es pompièrs de tres Parcs dera Val d'Aran (Les, Vielha e Bossòst) an començat un cors de reciclatge dera lengua pròpia d'Aran (occitan). Es classes son de dues ores setmanaus. Atau madeish eth personau deth DARP (DEPARTAMENT D' AGRICULTURA) per dusau an consecutiu seguís aguest reciclatge que comencèc arunan. Autant era Direccion Generau de Prevençion e Extincion de Huecs e Sauvament de Catalonha (Departament de Governacion) com eth

TORTIÈTHS DE CAULET

INGREDIENTS:

- Caulet.
- Haria.
- Òli.
- Sau.

PREMANIDA:

Alistam es huelhes blanques d'au caulet; les torim sanceres en tot sajar de que non demoren massa còcès.

Quan les auem escorrudes, les entortilham e en-hariam e, ara seguida les passam pera padena tamb òli fòrça caud.

Ara ora de bolrí-les, cau brembà-s'en de meté-i sau.

(*Van dera piana de deuant*)

Departament d'Agricultura Ramaderia e Pesca (DARP), toti dus organismes dera Administracion, balhen damb açò compliment ar article 2 deth titol 1 dera Lei sus eth Regim Especiau dera Val d'Aran, aprovada eth 28 de Junh de 1990 peth Parlament Catalan, en que se reflectís era oficialitat dera lengua pròpia d'Aran amassa tamb eth catalan e eth castelhan, pr'amor d'açò entà tier plaça de trabalh enes lòcs publics calerà donc auer un coneishement dera madeisha.

TOTI

NOTICIARI ARANÈS

DIRECCION GENERAU DE
POLITICA LINGUISTICA

CONSELI COMARCAU
DERA VAL D'ARAN

EDITE E IMPRIMIS:

Centre de Normalisacion
Linguistica dera Val
d'Aran.

Çò de Saforcada, s/nº

tel.: 64.00.92

25530 VIELHA

I S S N 1130-5165

DEPÓSIT LEGAU:

L-1.328-1987

Eth remoquet dera setmana

